

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24385/2023
24.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Игор Вуловић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 918/23 од 22.05.2022. године, у седници одржаној 24.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 918/23 од 22.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 7840/22 од 09.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због повреде части и угледа због неоснованог лишења слободе исплати износ од 571.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.12.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због повреде части и угледа, због неоснованог лишења слободе исплати разлику од досуђеног износ из става првог изреке до потраживаног износа од 996.000,00 динара односно за износ од још 415.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.12.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 144.020,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 918/23 од 22.05.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова, због повреде части и угледа, због неоснованог лишења слободе исплати износ од 581.000,00 динара са

законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 64.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем судије за претходни поступак Основног суда у Крагујевцу Кппд 72/20 од 23.09.2020. године против тужиоца, који је основано сумњив да је извршио продужено кривично дело насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ у вези члана 61 КЗ, на основу члана 213. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП) одређен је притвор, на основу члана 212. став 1. тачка 2. и 3. ЗКП. Из образложења наведеног решења произлази да је тужиоцу одређен притвор, јер постоје особите околности да ће ометати поступак утицањем на сведока, оштећену малолетну ББ, као и особите околности да ће у кратком временском периоду поновити кривично дело, да је суд имао у виду да тужилац није осуђиван, да је пре шест месеци напунио 18 година, да се ради о млађем пунолетном лицу, да му се ставља на терет извршење кривичног дела у продуженом трајању, не поштујући забрану утврђену правноснажном судском одлуком донетом пре 15 дана, да показује повећан степен упорности у свом противправном поступању, те да су то све особите околности које указују да би тужилац уколико би се нашао на слободи у кратком временском периоду могао поновити кривично дело. Решењем Основног суда у Крагујевцу Кв 751/20 од 21.10.2020. године тужиоцу је продужен притвор одређен решењем Основног суда у Крагујевцу Кппд 72/20 од 23.09.2020. године због продуженог кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ у вези члана 61 КЗ, из разлога прописаних чланом 211. став 1. тачка 3. ЗКП. Из образложења наведеног решења произлази да је ОЈТ у Крагујевцу је поднео оптужни предлог Кт 634/20 од 20.10.2020. године против тужиоца, као окривљеног, због продуженог кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ у вези члана 61. КЗ и да је предложио продужење притвора, да су разлози исти као и у претходном решењу од 23.09.2020. године, као и да се тужиоцу поред тога на терет стављају још три кривична дела, због чега постоје особите околности које указују да ће у кратком временском периоду поновити кривично дело. Решењем Основног суда у Крагујевцу К 768/20 од 06.11.2020. године, тај суд огласио се стварно ненадлежним за поступање у кривичном поступку у предмету К 768/20, овде тужиоца, по оптужном предмету ОЈТ због кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тач. 1, 2. и 4. КЗ, кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, продуженог кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. у вези члана 61. КЗ и кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. у вези члана 61. КЗ, и да се по правноснажности решења списи предмета доставе Вишем суду у Крагујевцу, као стварно и месно надлежном за поступање. Решењем Вишег суду у Крагујевцу КИМ 84/20 од 20.11.2020. године одређен је притвор према тужиоцу, због основане сумње да је извршио кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 1, 2. и 4. КЗ и др. КЗ, који му се има рачунати од 20.11.2020. године, а одређен је из разлога

прописаних чланом 211. став 1. тачка 3. ЗКП. Из образложења наведеног решења произлази да је наведено решење донето с обзиром на то да је тужилац у дужем временском периоду, од маја 2019. године до краја јуна 2020. године, прогањао дете – ББ, као и да је у дужем временском периоду угрожавао сигурност оца и мајке детета – ББ, ВВ и ГГ, упркос забрани приласка детету – ББ на 100 метара, која је изречена пресудом Основног суда у Крагујевцу П 531/20 од 08.09.2020. године, да је сада пунолетни тужилац пресретао дете ББ, по изласку из школе, претио јој. Сада пунолетни тужилац исказивао је велику упорност у вршењу кривичних дела, није се обазирао на судску забрану, нити на чињеницу да су родитељи детета – ББ пријављивали полицији његове претње, већ је наставио и њима угрожавао сугурност, претио да ће напасти на живот и тело, у дужем временском периоду. Даље се наводи да је тужилац рецидивиста у кршењу законских норми, да су му као малолетнику изрицане све мере из отворене заштите и да му је била изречена мера упућивање у Васпитну установу, што на њега није утицало, нити је имало позитивних ефеката у његовој ресоцијализацији, те да постоји бојазан да би остајањем на слободи у кратком временском периоду могао поновити кривично дело које му се ставља на терет. С обзиром да се блажом мером, привремени смештај малолетника из члана 66. став 1. Закона о малолетницима не може остварити сврха, то је притвор и одређен. Решењем Вишег суда у Крагујевцу КИМ 84/20 од 14.12.2020. године тужиоцу је укинута притвор и одлучено да се тужилац одмах спроведе у Васпитно поправни дом Крушевац. Решењем Вишег суда у Крагујевцу КИМ 84/20 од 17.12.2020. године, обустављен је поступак према тужиоцу на основу члана 70. и 78. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица, док из образложења решења произлази да је наведено решење донето на предлог заменика ВЈТ у Крагујевцу од 16.12.2020. године, с обзиром на то да је малолетном сада пунолетном тужиоцу изречена васпитна мера упућивања у Васпитно поправни дом Крушевац, из ког разлога би у конкретном случају изрицање било које друге васпитне мере или посебне обавезе било нецелисходно. Након изласка тужиоца из притвора околина је према тужиоцу променила мишљење и скоро нико са њим није разговарао од комшилука, родбине и друштва, због чега се осећао много ружно, а када се кривични поступак окончао и када се сазнало да је био неосновано у притвору онда су се променили према њему на боље, али врло мало, због чега му је било тешко, нису хтели више да се друже са њим и осећао се одбаченим. Пре притвора имао је друштво, а породица и родбина су га волели али после притвора нико са њим нити разговара, нити прича. Пре овог догађаја никада није био у полицији нити је имао проблеме са законом. Тужилац је из угледне породице, полиција им пре овог догађаја није долазила на врата. Пре подношења тужбе суду тужилац се преко пуномоћника 28.06.2021. године обратио Министарству правде са захтевом за накнаду нематеријалне штете за неосновано лишење слободе потражујући износ од 1.000.000,00 динара, о коме није одлучено.

Првостепени суд је на основу тако утврђеног чињеничног стања закључио да не произлази да је тужилац својим недозвољеним поступцима скривао лишење слободе, те да стога нема околности у смислу члана 584. став 2. ЗКП које би искључиле право на накнаду штете и на основу члана 584. став 1. тачка 1. у вези са чланом 583. ЗКП обавезао тужену да тужиоцу накнади штету насталу неоснованим лишењем слободе, чију новчану накнаду је одмерио на основу процене душевних болова тужиоца, водећи рачуна о старосној доби тужиоца, тежини кривичног дела које му је стављено на терет, применом члана 200. Закона о облигационим односима и члана 232. ЗПП, са каматом од пресуђења применом члана 189. и 277. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца применом члана 394. став 1. тачка 4. ЗПП, јер је нашао да је на утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. Ово, јер је закључио да је тужилац управо својим понашањем скривио меру одређивања притвора, јер је кршио судску одлуку о забрани прилажења малолетном детету, па имајући у виду природу кривичних дела која су тужиоцу у кривичном поступку стављена на терет - да су кривична дела учињена према малолетном лицу и околност да је тужиоцу одређиван притвор јер се није обазирао на постојање судске забране, да је постојала опасност да кривична дела понови, то по оцени другостепеног суда тужиоцу не припада накнада штете коју тужбом тражи. Осим тога, другостепени суд је сматрао да тужилац нема право на накнаду штете с обзиром да му је решењем Вишег суда у Крагујевцу КИМ 84/20 од 14.12.2020. године укинута притвор због основане сумње да је извршио кривично дело из члана 138а ст. 1, 2 и 4. КЗ и др, а који је одређен решењем Вишег суда у Крагујевцу КИМ 84/20 од 20.11.2020. године и исти је одмах спроведен у Васпитно поправни дом Крушевац, те да с тим у вези тужиоцу не припада накнада нематеријалне штете због лишења слободе, с обзиром да је тужиоцу у складу са законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица изречена кривична санкција упућивање у васпитно поправни дом, као најригорознија васпитна мера, која се граничи са казном малолетничког затвора, а да се време проведено у притвору тужиоцу урачунава у изречену васпитну меру, те да је и са тих разлога захтев за накнаду нематеријалне штете неоснован.

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизије правилно је одлучио другостепени суд правилном применом материјалног права.

Чланаом 584. став 1. тачка 1. ЗКП, прописано је да неосновано лишеним слободе сматра се лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијањем или ослобађајућом пресудом, док је ставом 2. истог члана прописано да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе.

Сагласно напред цитираној одредби Законика о кривичном поступку, тужилац спада у категорију лица неосновано лишеног слободе (неосновано притвореног лица) и њему би начелно припадало право на накнаду штете. Одредбама тог Законика прописана је и општа законска негативна претпоставка која искључује право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе притвореном лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. Постојање недозвољеног поступања којим је окривљени проузроковао лишење слободе је фактичко питање које се цени у сваком конкретном случају, утврђивањем радњи и поступака због којих му је притвор одређен.

У овом случају тужилац је био у притвору 83 дана, а из решења којима је одређен и продужен притвор произлази да је тужиоцу притвор одређен, а касније и продужен с обзиром на то да је тужилац прогањао дете – ББ, упркос забрани приласка на 100 метара, која је одређена пресудом Основног суда у Крагујевцу П 531/20 од 08.09.2020. године, да је исказивао велику упорност у вршењу кривичних дела, да се није обазирао на судску забрану, нити на чињеницу да су родитељи детета – ББ пријављивали полицији његове претње, да су му као малолетнику изрицане све мере из

отворене заштите и да му је била изречена мера упућивање у Васпитну установу, што на њега није утицало, нити је имало позитивних ефеката у његовој ресоцијализацији, те да постоји бојазан да би остајањем на слободи у кратком временском периоду могао поновити кривично дело које му се ставља на терет и да се блажом мером, привремени смештај малолетника из члана 66. став 1. Закона о малолетницима не може остварити сврха. Имајући у виду цитирану одредбу Законика о кривичном поступку и разлоге са којих је тужиоцу одређен и продужен притвор, то је правилан закључак другостепеног суда да тужилац нема право на тражену накнаду штете због неоснованог лишења слободе, с обзиром на то да је прекршио изречену меру забране приласка детету и тиме скривио одређивање притвора, јер кршење ове мере представља недозвољено поступање на који начин је скривио притварање, због чега нема право на накнаду штете, без обзира како се окончао кривични поступак. Притвор у овом случају није последица грешке или неоснованог деловања државних органа, већ је директна последица понашања самог тужиоца, а што произлази из решења којима је тужиоцу одређен и продужен притвор.

Из наведених разлога, по схватању ревизијског суда, тужилац је својим радњама и поступцима скривио одређивање притвора, са којих разлога, на основу члана 584. став 2. ЗКП нема право на тражену накнаду штете, па је такав његов тужбени захтев неоснован.

Са напред наведених разлога оцењени су као неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, са којих разлога је применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**